
Alternativt om alternativer

KORRESPONDANSER

ANDERS BÆRHEIM

Det var spennende å lese Reidar Pedersen & Bjørn Hofmanns artikkel om dette emnet i Tidsskriftet nr. 4/2000 (1). Ikke minst var den elegante påvisningen av at alternativmedisinske metoder som ikke har noen påvisbar effekt, ikke er et alternativ, sett fra medisinsk synsvinkel. Det er imidlertid et par av forfatterens konklusjoner som det kan være av verdi å kommentere.

Forfatterne viser til litteraturen som skiller mellom objektiv påvisbar sykdom og subjektiv opplevelse av å være syk. Dette skillet har tradisjonelt vært brukt i polemikk med helseaktører som hevder at bare objektiv påvisbar sykdom skal kvalifisere til visse uttørelser. Uten å gå inn på hele denne debatten, vil vi hevde at det er viktig for pasienten at plagsomme symptomer kan behandles, selv om det (foreløpig) ikke er mulig å påvise noe objektivt substrat for plagene. Det foreligger en betydelig mengde forskningsresultater på vellykket intervensjon på symptomnivå, også der hvor symptomene ikke kan korreleres til objektivt påvisbare sykdomsparametere. Slik dokumentasjon som baserer seg på å vise om intervensjon A er mer effektiv enn intervensjon B med tanke på å redusere gitte symptomer, må ha en kvantitativ design. Resultatet av slike studier må kunne vise både størrelsen på en eventuell forskjell i effekt, og hvor sannsynlig det er at en påvist forskjell skyldes tilfeldigheter.

Sentralt for alle alternativmedisinske terapier er at de pretenderer å være nettopp det, spesifikke terapeutiske retninger basert på spesifikke systemer for sykdomsforståelse, diagnostikk og behandling. De alternativ-medisinske terapeutene legger selv vekt på at behandling hos dem innebærer både en terapeuteffekt og en systemspesifikk behandlingseffekt. Dermed tar vi dem ikke på alvor hvis vi bare tillegger terapiformene deres uspesifikk terapeuteffekt. Som antydnet ovenfor er det bare klinisk kontrollerte studier som kan vise hvor sannsynlig det er at en systemspesifikk behandlingseffekt utover placeboeffekten er til stede. Et helt annet problem er jo hvorvidt det er mulig å tenke seg placebo til en del av de alternativmedisinske terapiformene. Dette bildet endrer seg ikke om man velger å legge vekt på lindrende effekt i stedet for på kurativ effekt. Vi har gode effektmål for lindrende behandling.

LITTERATUR

1. Pedersen R, Hofmann B. Alternativt om alternativer. Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 503 – 6.

Publisert: 30. mars 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.